

Na Slovensku rastú najmä obavy z ekonomických dôsledkov vojny. Iba tretina Slovákov by bola ochotná bojovať za svoju krajinu.

Bratislava, 13. apríl 2022 – Na Slovensku mierne rastú obavy z ekonomických dôsledkov vojny, predovšetkým zo zdražovania a z ekonomickej krízy. Obavy z vojny na Ukrajine však tiež zostávajú na vysokých úrovniach i po siedmich týždňoch od jej začiatku. Iba 27,5% zo všetkých respondentov (a tretina mužov) by bola ochotná bojovať za Slovensko, ak by bola vojna. Ochota bojovať za Slovensko súvisí s dôverou v niektoré inštitúcie ako i s geopolitickým preferovaním Západu (EÚ, NATO). Podľa medzinárodného Európskeho výskumu hodnôt bola ochota bojovať za vlasť na Slovensku v porovnaní s inými európskymi krajinami veľmi nízka už v roku 2017 a v súčasnosti ešte viac klesla.

Projekt „Ako sa máte, Slovensko?“ dlhodobo sleduje postoje obyvateľov na Slovensku od začiatku prísnych karanténnych opatrení v marci 2020. Prieskumy iniciovali prieskumná spoločnosť MNFORCE, komunikačná agentúra Seesame v spolupráci so Sociologickým ústavom SAV a Ústavom výskumu sociálnej komunikácie SAV. Od marca 2020 sme zrealizovali štrnásť rozsiahlych zisťovaní.

Štrnástá vlna výskumu „Ako sa máte, Slovensko?“ prebehla v období 31. 3. až 7. 4. 2022. V tomto období pokračoval útok vojsk Ruskej federácie na Ukrajinu. Ruské vojská ustúpili z okolia Kyjeva a médiami prebehli správy o masakroch ukrajinského civilného obyvateľstva. Väčšina západného sveta ako aj Európska únia naďalej odsudzovala ruskú agresiu a zavádzala nové ekonomické sankcie. Na Slovensko prišlo už viac ako 300 tisíc vojnových utečencov z územia Ukrajiny. Epidémia koronavírusu bola v tomto období na Slovensku stabilizovaná, s rozšírením variantu omikron klesla závažnosť ochorenia, ale denné prírastky ako i počet hospitalizovaných ostávali na pomerne vysokých úrovniach.

Rastú najmä obavy zo zdražovania, ekonomickej krízy a z príchodu utečencov

Podobne ako pred mesiacom i v aktuálnom výskume respondenti pociťujú najväčšie obavy z rastúcich cien energií a inflácie (88,7%, na prelome marca a apríla to bolo 85,7%). Mierne tiež narástli obavy z ekonomickej krízy zapríčinennej vojnou (zo 77,5% na 83,6%). Na druhej strane sa veľmi mierne oslabili obavy zo samotnej vojny na Ukrajine (zo 78,2% na 74%), pričom však obavy z rozpútania tretej svetovej vojny (73,6%) a z rozšírenia vojnového konfliktu na Slovensko (70,3%) veľmi mierne (na úrovni štatistickej chyby) narástli. Veľká časť respondentov pociťuje tiež obavy zo stavu slovenského zdravotníctva (81,2%) a z popularity extrémistických a antisystémových skupín na Slovensku (65,8%). Narástli tiež obavy z príchodu utečencov z krajín sužovaných vojnou (68,8%) a z pandémie koronavírusu (49,2%), ktoré však sú – podobne ako začiatkom marca 2022 - najnižšie v porovnaní s obavami z ostatných skutočností.

Tabuľka 1:**Do akej miery máte obavy z nasledujúcich skutočností (zrátané odpovede 1 až 4 na škále 1-veľmi sa obávam, 10-vôbec sa neobávam)**

	obávam sa	
	február/ marec	marec/ apríl
Rastúce ceny energií, inflácia	85,7 %	88,7%
Vojna na Ukrajine	78,2 %	74%
Ekonomická kríza ako dôsledok útoku armády Ruskej federácie na Ukrajinu	77,5%	83,6%
Stav slovenského zdravotníctva	77,0 %	81,2%
Rozpútanie tretej svetovej vojny	72,6%	73,6%
Rozšírenie vojnového konfliktu na Ukrajine na Slovensko	68,7%	70,3%
Popularita extrémistických a antisystémových skupín na Slovensku	64,7 %	65,8%
Príchod utečencov z krajín sužovaných vojnou	62,6 %	68,8%
Pandémia koronavírusu	44,5 %	49,2%

Ak by bola na Slovensku vojna, ochotných bojovať za svoju krajinu by bola iba tretina mužov

Na otázku „Ak by bola na Slovensku vojna boli by ste ochotný(á) bojovať za svoju krajinu?“ odpovedalo kladne iba 27,5% respondentov, záporne 37,1% respondentov a odpoveď „neviem“ zvolilo 35,4% respondentov. O niečo častejšie by boli ochotní bojovať muži (33,5%) ako ženy (21,7%), ale muži tiež častejšie ako ženy odpovedali na túto otázku záporne. 39,6% mužov uviedlo, že by neboli ochotní bojovať, v prípade žien tak odpovedalo len 34,7%, pričom ženy odpovedajú najčastejšie „neviem“. Viac ochotní bojovať za Slovensko sú muži nad 60 rokov ako muži do 40 rokov.

Ochota bojovať za Slovensko súvisí s dôverou v inštitúcie ako sú vláda, parlament či prezidentka, ale tiež s dôverou k médiám či zamestnávateľom. Za Slovensko by boli tiež ochotnejší bojovať respondenti, ktorí si myslia, že Slovensko by geopoliticky malo stáť na strane Západu (EÚ a NATO), naopak, respondenti, ktorí si myslia, že Slovensko by malo stáť na strane Ruska by boli ochotní bojovať menej. Podobne platí, že za Slovensko sú ochotnejší bojovať prívrženci členstva v NATO. Bojovať sú menej ochotní vysokoškolsky vzdelaní respondenti.

Nízku ochotu bojovať za svoju vlasť dokumentuje i medzinárodný Výskum európskych hodnôt z roku 2017, ktorého výsledky znázorňuje Tabuľka 2. Pre lepšiu porovnateľnosť dát z jednotlivých výskumov uvádzame ochotu bojovať za svoju krajinu pre mužov vo veku 18-60 rokov. V európskom porovnaní mali v tomto výskume nižšiu ochotu bojovať ako Slováci iba Taliani a Španieli. V porovnaní s rokom 2017 však ochota Slovákov vo veku 18-60 rokov bojovať za svoju vlasť klesla z 56,4% na súčasných 32,5%.

Tabuľka 2

Boli by ste ochotní bojovať za svoju krajinu? Odpovede „áno“, muži vo veku 18-60 rokov, Výskum európskych hodnôt, rok 2017 ak nie je uvedené inak.

Nórsko (2018)	91,6 %
Rusko	89,7 %
Slovinsko	87,3 %
Bulharsko	86,3 %
Poľsko	85,7 %
Švédsko	85,5 %
Bielorusko (2018)	85,5 %
Fínsko	84,7 %
Dánsko	82,6 %
Maďarsko (2018)	76,0 %
Veľká Británia (2018)	74,6 %
Estónsko (2018)	74,1 %
Chorvátsko	73,5 %
Rumunsko (2018)	72,5 %
Francúzsko (2018)	72,0 %
Česká republika	70,7 %
Litva (2018)	67,3 %
Švajčiarsko	66,8 %
Srbsko (2018)	66,4 %
Portugalsko (2020)	65,4 %
Rakúsko (2018)	64,9 %
Holandsko	64,8 %
Nemecko	62,4 %
Slovensko	56,4 %
Taliano (2018)	52,4 %
Španielsko	45,5 %
Slovensko (ASMS 2022)	32,5 %

„Veľmi nízka ochota bojovať za Slovensko môže súvisieť nielen s nízkou dôverou v niektoré inštitúcie a štát, ale tiež s istou geopolitickou rozpoltenosťou. Dôležitým kontextom je tiež história: na Slovensku nemáme tradíciu heroizovať svoje ozbrojené sily a na rozdiel od iných štátov či národov sme ani v minulosti nevybojovali žiadne väčšie úspešné ozbrojené konflikty či povstania.“ – dodáva sociológ Robert Klobucký zo Slovenskej akadémie vied.

„Nižšiu ochotu bojovať za Slovensko v roku 2022 než v roku 2017 možno interpretovať tak, že keďže dnes je vojna skutočnosťou, ktorá sa odohráva tesne za hranicami Slovenska a každodenne vidíme jej dôsledky, respondenti svoju ochotu bojovať za vlasť posudzujú menej idealisticky než v roku 2017. Podobne, viac ochotní bojovať sú najmä starší muži, ktorí si prešli povinnou vojenskou službou počas studenej vojny, ich otcovia bojovali v 2. svetovej vojne a teda boli socializovaní do príbehov o vojne a hrdinskom boji proti nepriateľom.“ – dopĺňa sociálna psychologička Barbara Láštiová zo Slovenskej akadémie vied.

Poznámky

Použité výskumy:

Ako sa máte, Slovensko?, Február / marec 2022, MNFORCE, Seesame, SÚ SAV a ÚVSK SAV, 24.2. - 1.3.2022., N=1000

Ako sa máte, Slovensko?, Marec / apríl 2022, MNFORCE, Seesame, SÚ SAV a ÚVSK SAV, 31.3. – 7.4.2022., N=1000

Výskum európskych hodnôt 2017, EVS (2020). European Values Study 2017: Integrated Dataset (EVS 2017). *GESIS Data Archive, Cologne. ZA7500 Data file Version 4.0.0*, <https://doi.org/10.4232/1.13560>.

Použité výskumy sú reprezentatívne pre online populáciu Slovenska.

Dáta zo série výskumov „Ako sa máte, Slovensko?“ budú dlhodobo k dispozícii odbornej verejnosti v Slovenskom archíve sociálnych dát (<http://sasd.sav.sk>). Kľúčové zistenia sú tiež k dispozícii na stránke <https://www.akosamateslovensko.sk/>.

Kontakt pre médiá

Michaela Lukovičová

0907627189

lukovicova@seesame.com